

32002D0835

2002 10 29

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 294/44

TARYBOS SPRENDIMAS

2002 m. rugsėjo 30 d.

priimantis mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos konkrečią programą:
„Europos mokslinių tyrimų srities formavimas“ (2002–2006 m.)

(2002/835/EB)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 166 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą ⁽¹⁾,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ⁽²⁾,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) Pagal Sutarties 166 straipsnio 3 dalį Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1513/2002/EB dėl Europos bendrijos šeštosios pamatinės mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos programos, prisidedančios prie Europos mokslinių tyrimų srities kūrimo ir naujovių (2002–2006 m.) ⁽⁴⁾ (toliau — pagrindų programa) turi būti įgyvendinamas vykdant konkrečias programas, nustatančias išsamias jų įgyvendinimo taisykles, apibrėžiančias trukmę ir numatančias priemones, kurios laikomos būtinomis programai įgyvendinti.
- (2) Pagrindų programa sudaryta iš trijų pagrindinių veiklos sričių: „Bendrijos mokslinių tyrimų integravimas ir stiprinimas“, „Europos mokslinių tyrimų srities formavimas“ ir „Europos mokslinių tyrimų srities pagrindų stiprinimas“, iš kurių antroji turėtų būti įgyvendinama pagal šią konkrečią programą.
- (3) Įmonių, mokslo tiriamųjų centrų ir universitetų dalyvavimo bei mokslinių tyrimų rezultatų skleidimo taisyklės, numatytos pagrindų programoje (toliau — dalyvavimo ir skleidimo taisyklės) turėtų tikti šiai programai.
- (4) Kaip numatyta Sutarties 170 straipsnyje, ši programa atveriamą dalyvauti šalims, šiuo tikslu sudariusioms reikiamas sutartis; ji taip pat atveriamą — projektų lygyje ir abipusės naudos pagrindu — trečiųjų šalių subjektams bei tarptautinėms organizacijoms, norinčioms dalyvauti moksliniame bendradarbiavime.

- (5) Įgyvendinant šią programą, turėtų būti kreipiamas dėmesys į MVĮ poreikius ir skatinamas šių įmonių dalyvavimas.
- (6) Pagal šią programą vykdoma veikla turėtų gerbti pagrindinius etikos principus, įskaitant tuos, kurie yra pateikti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.
- (7) Vadovaujantis Komisijos komunikatu „Moterys ir mokslas“, 1999 m. gegužės 20 d. Tarybos rezoliucija dėl moterų ir mokslo ⁽⁵⁾ ir 2000 m. vasario 3 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl šio projekto, yra įgyvendinamas veiksmų planas, kurio tikslas — stiprinti ir didinti moterų vaidmenį moksle bei moksliniuose tyrimuose, ir yra būtini tolimesni sustiprinti veiksmai.
- (8) Dalyvavimas šios programos veikloje bus skatinamas skelbiant būtiną informaciją apie jos turinį, sąlygas ir tvarką, kad potencialūs dalyviai, tarp jų ir asocijuotų šalių kandidačių bei kitų asocijuotų šalių, laiku ir nedelsiant turėtų galimybę su ja susipažinti. Bus imamasi konkrečių veiksmų besivystančių šalių, Viduržemio jūros šalių, įskaitant Vakarų Balkanus, taip pat Rusijos ir naujų nepriklausomų valstybių (NNV) mokslininkų bei institucijų dalyvavimui remti.
- (9) Ši programa turėtų būti įgyvendinama lanksčiai, veiksmingai ir skaidriai, atsižvelgiant į tiesiogiai susijusius, ypač mokslo, pramonės, vartotojų ir bendrijos politikos, interesus. Pagal šią programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla tam tikrais atvejais turėtų būti pritaikoma prie bendrijos politikos poreikių ir mokslo bei technologijų plėtros bendrųjų kryptių.
- (10) Atokiausių regionų dalyvavimas bendrijos RTD veikloje turėtų būti palengvintas, kiekvienai konkrečiai situacijai pritaikant atitinkamus mechanizmus.

⁽¹⁾ OL C 181 E, 2002 7 30, p. 72.

⁽²⁾ 2002 m. birželio 12 d. pareikšta nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽³⁾ OL C 221, 2002 9 17, p. 97.

⁽⁴⁾ OL C 232, 2002 8 29, p. 1.

⁽⁵⁾ OL C 201, 1999 7 16, p. 1.

- (11) Šiam sprendimui įgyvendinti reikiamos priemonės turėtų būti patvirtinamos pagal 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimą 1999/468/EB, nustatantį Komisijos naudojami jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką ⁽¹⁾.
- (12) Komisija tinkamu laiku turėtų imtis priemonių, kad būtų atliktas šios programos srityse vykdomos veiklos nepriklausomas įvertinimas, paremtas išsamiais įgyvendinimo duomenimis, turint omenyje jos indėlį į Europos mokslinių tyrimų srities kūrimą, ir tai visų susijusių dalyvių atžvilgiu turėtų būti atliekama atvirai.
- (13) dėl šios programos mokslinio ir technologinio turinio buvo konsultuotasi su Mokslinių ir techninių tyrimų komitetu (CREST),

2. Konkrečios programos įgyvendinimo priemonės yra apibrėžtos pagrindų programos I ir III prieduose ir aprašytos šio sprendimo III priede.

3. Dalyvavimo ir informacijos skleidimo taisyklės taikomos šiai konkrečiai programai.

5 straipsnis

1. Komisija sudaro konkrečios programos įgyvendinimo programą, kurioje išsamiau išdėstomi I priede nurodyti tikslai bei moksliniai ir technologiniai prioritetai, ir įgyvendinimo tvarkaraštis.

2. Programoje atsižvelgiama į tiesiogiai susijusių mokslinių tyrimų veiklą, kurią vykdo valstybės narės, asocijuotos valstybės bei Europos ir tarptautinės organizacijos. Prireikus ji atnaujinama.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ

6 straipsnis

1 straipsnis

1. Šiuo sprendimu pagal Sprendimą Nr. 1513/2002/EB (toliau — pagrindų programa) priimama konkreti programa dėl mokslinių tyrimų srities formavimo (toliau — konkreti programa) laikotarpiui nuo 2002 m. rugsėjo 30 d. iki 2006 m. gruodžio 31 d.

2. Konkrečios programos tikslai ir moksliniai bei technologiniai prioritetai yra išdėstyti I priede.

2 straipsnis

Pagal pagrindų programos II priedą, suma, kuri laikoma reikalinga konkrečios programos įgyvendinimui, yra 2 605 milijonų eurų, įskaitant daugiausia 6,0 % Komisijos administracinėms išlaidoms. Šios sumos orientacinis paskirstymas yra nurodytas šio sprendimo II priede.

3 straipsnis

Visi pagal šią konkrečią programą vykdomi moksliniai tyrimai turi būti vykdomi laikantis pagrindinių etikos principų.

4 straipsnis

1. Bendrijos finansinio dalyvavimo konkrečioje programoje išsamios taisyklės yra nurodytos pagrindų programos 2 straipsnio 2 dalyje.

1. Už konkrečios programos įgyvendinimą atsako Komisija.

2. 7 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka taikoma priimant toliau išdėstytas priemones:

— sudarant ir atnaujinant darbo programą, nurodytą 5 straipsnio 1 dalyje, įskaitant pirmumo pagrindu naudojamus dokumentus ir visus tolesnius jų vartojimo pakeitimus, taip pat kvietimų teikti siūlymus turinį ir taikomus vertinimo bei atrankos kriterijus,

— patvirtinant RTD veiklos finansavimą, kai pagal šią programą Bendrijos paramos apytikrė suma yra lygi arba daugiau nei 0,6 milijonai eurų,

— nustatant specialiąsias sąlygas išoriniam įvertinimui, nurodytam pagrindų programos 6 straipsnio 2 dalyje, atlikti,

— darant visus II priede nurodytos sumos paskirstymo pakeitimus.

7 straipsnis

1. Komisijai padeda Komitetas.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 4 ir 7 straipsniai.

Sprendimo 1999/468/EB 4 straipsnio 3 dalyje nurodytas laikotarpis yra du mėnesiai.

⁽¹⁾ OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

3. Komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.

9 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

8 straipsnis

1. Pagal pagrindų programos 4 straipsnį Komisija reguliariai praneša apie visus konkrečios programos įgyvendinimo pasiekimus; pridedama informacija apie finansinius aspektus.

Priimta Briuselyje, 2002 m. rugsėjo 30 d.

2. Komisija imasi priemonių, kad būtų atlikta nepriklausoma konkrečios programos apimamose srityse vykdomos veiklos kontrolė ir įvertinimas, nurodyti pagrindų programos 6 straipsnyje.

Tarybos vardu

Pirmininkas

B. BENDTSEN

I PRIEDAS

MOKSLINIAI IR TECHNOLOGINIAI TIKSLAI BEI PAGRINDINĖS VEIKLOS KRYPTYS

1. Įvadas

Ši programa imsis tam tikro skaičiaus pagrindinių struktūrinių trūkumų, kurie pasireiškia visose Europos mokslinių tyrimų sferose ir tikriausiai palaipsniui turės vis didesnį poveikį ES gebėjimui patenkinti savo piliečių siekius, kai jos ekonomika ir socialinis gyvenimas tampa vis labiau paremti žiniomis. Ši programa:

- sustiprins siekį, kad visuose lygiuose mokslinių tyrimų rezultatai taptų naudingomis ir duodančiomis pilno naujovėmis,
- skatins žmogiškųjų išteklių — pagrindinės žaliavos, iš kurios turi būti sukurta mokslo galia — augimą, taip pat mokslo darbuotojų, o kartu ir jų žinių bei kompetencijos, judėjimą Europos šalyse ir iš kitų šalių į Europą,
- skatins kuo racionaliau ir rentabiliau plėsti ir tobulinti aukščiausios kokybės mokslinių tyrimų infrastruktūras, ir sudarys galimybes kuo visapusiškiau pasinaudoti įranga ir asocijuotais ištekliais tiems visos Europos mokslo darbuotojams, kuriems jie gali būti naudingi,
- tobulins konstruktyvesnio ir veiksmingesnio bendravimo bei dialogo tarp mokslo ir piliečių būdus apskritai, kad plačiai visuomenei būtų suteiktos galimybės daryti paremtą geresne informacija ir konstruktyvesnę įtaką mokslo, technologijų ir naujovių plėtrai ateityje ⁽¹⁾.

Pagal šią programą vykdoma veikla dėl savo pobūdžio ir įgyvendinimo būdų yra taikoma visuose mokslinių tyrimų ir technologijų sferose. Ji turi konkretų polinkį, kuris skiriasi ir papildo veiklą, vykdomą pagal kitas pagrindų programos dalis, ypač tą, kuri vykdoma programos „Bendrijos mokslinių tyrimų integravimas ir stiprinimas“ teminių prioritetų srityse, apibrėžtose ES moksliniams tyrimams šioje programoje, ir bus kreipiamas dėmesys į sąsają su šia veikla užtikrinimą.

Šis papildantis sąryšis atsispindės:

- žmogiškųjų išteklių augimo ir žinių perdavimo, o tai yra šioje programoje numatytos veiklos rezultatas, pagerintose nuostatose, kurios tikty, *inter alia*, mokslinių tyrimų teminių prioritetų srityse, taip pat plataus pritaikymo mokslinių tyrimų infrastruktūroms, įskaitant tas, kurios įsiterpia į prioritetines sritys,
- atitinkamai naudojant nuoseklius metodus ir priemones, skirtas skatinti naujoves pasitelkiant mokslinius tyrimus ir geriau suderinti mokslo bei visuomenės interesus, taip pat nuoseklyse programose žmogiškiesiems ištekliams skirtai veiklai įgyvendinti, paramoje infrastruktūroms ir užtikrinant etišką mokslinių tyrimų atlikimą, ir tai gali būti įgyvendinta, *inter alia*, integruotųjų projektų ir kompetencijos tinklų kontekste.

Bus skatinamas šalių kandidačių dalyvavimas šioje programoje.

Įgyvendinant šią programą ir vykdant iš jos išplaukiančią mokslinių tyrimų veiklą laikomasi pagrindinių etikos principų. Tai apima principus, išdėstytus Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, žmogaus orumo ir gyvybės apsaugą, asmens duomenų ir privatumo bei gyvūnų ir aplinkos apsaugą pagal Bendrijos įstatymus ir tiesiogiai susijusias tarptautines konvencijas bei elgsenos kodeksus, pavyzdžiui: naujausią Helsinkio deklaracijos versiją, 1997 m. balandžio 4 d. Ovede pasirašytą Europos Vadovų Tarybos konvenciją dėl žmogaus teisių ir biomedicinos bei 1998 m. sausio 12 d. Paryžiuje pasirašytą papildomą Protokolą dėl žmogaus klonavimo uždraudimo, JT konvenciją dėl vaiko teisių, Unesco priimtą visuotinę deklaraciją dėl žmogaus genomo ir teisių bei tiesiogiai susijusias Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) rezoliucijas.

⁽¹⁾ Siekiant palengvinti tokį nuoseklų programos įgyvendinimą, per kiekvieną pagal darbotvarkę numatytą programos komiteto susitikimą Komisija, pagal savo nustatytas rekomendacijas, grąžins vieno vienos valstybės narės atstovo, taip pat vieno vienos valstybės narės eksperto (patarėjo) tiems darbotvarkės klausimams, kuriems valstybei narei reikia ypatingos kompetencijos, išlaidas.

Dėmesys taip pat bus kreipiamas į Etikos pritaikant biotechnologiją Europos patarėjų grupės (1991–1997) ir Etikos mokslo ir naujų technologijų srityje Europos grupės (pradedant nuo 1998) nuomones.

Mokslinių tyrimų projektų dalyviai turi laikytis veikiančių įstatymams ir norminių teisės aktų šalių, kuriose bus vykdomi moksliniai tyrimai. Tam tikrais atvejais tyrimo projektų dalyviai, prieš pradėdami RTD veiklą, turi kreiptis patvirtinimo į tiesiogiai susijusią etikos komisiją. Su jautriais etikos klausimais susiję siūlymai bus reguliariai peržiūrimi. Tam tikrais atvejais etikos peržiūra gali būti atliekama projekto įgyvendinimo metu.

Pagal šią programą nebus finansuojamos šios mokslinių tyrimų sritys:

- mokslinių tyrimų veikla, siekianti klonuoti žmogų reproduktivumui tikslams,
- moksliniai tyrimai, skirti žmogaus genetiniam paveldui pakeisti, kai šie pakeitimai gali būti paveldimi ⁽¹⁾,
- moksliniai tyrimai, skirti žmogaus embrionams kurti, kai jų tikslas — tiktai atlikti tyrimus ar įsigyti kamieninių ląstelių, įskaitant ir somatinių ląstelių branduolių perkėlimą.

Pagal Amsterdamo protokolą dėl gyvūnų saugos ir gerovės, visur, kur tik įmanoma, bandymai su gyvūnais turi būti pakeisti alternatyviais. Gyvūnų kančių turi būti išvengiama arba jos sumažinamos iki minimumo. Ypač tai tinka (pagal Direktyvą 86/609/EEB) ⁽²⁾ eksperimentams su gyvūnais, atliekamais naudojant žmogui artimiausias rūšis. Gyvūnų genetinio paveldo keitimas ir jų klonavimas gali būti svarstomi, jei tikslai yra etišškai pateisinti, o sąlygos yra tokios, kurioms esant garantuojama gyvūnų gerovė ir gerbiami biologinės įvairovės principai.

2. Moksliniai tyrimai ir naujovės

Tikslai

Bendras tikslas — akivaizdžiai pagerinti Europos trumpalaikį, vidutinės trukmės ir ilgalaikį darbą naujovių srityje, skatinant geresnę mokslinių tyrimų ir naujovių integraciją bei vystant nuoseklesnę ir naujovėms palankesnę politiką bei reguliavimo aplinką visoje Europos Sąjungoje.

Tuo tikslu, ir pagal Komisijos komunikato „Naujovės žinių ekonomikoje“ tikslus, veikla bus įgyvendinama tam tikrame skaičiuje konkrečių sričių, kurios papildoma ir abipusiai remia viena kitą ir veiklą, vykdomą pagal antraštinę dalį „Bendrijos mokslinių tyrimų integravimas ir stiprinimas“. Ji bus sutelkta į susijusių dalyvių — mokslo darbuotojų, įmonininkų, investuotojų, valstybinių valdžios institucijų Europos, nacionaliniu ir regioniniu lygiu, ir kitų — žinių, pažinimo ir pajėgumo kėlimą, skatinant intensyvesnę ir vaisingesnę jų savitarpio sąveiką ir teikiant strateginę informaciją bei paslaugas, taip pat kuriant naujas metodikas ir priemones, skirtas tam tikroms jų pastangoms remti. Visą šią veiklą pabrėžiantis bendras principas yra tas, kad naujovės negali būti atskirtos nuo mokslinių tyrimų; ši veikla reikalinga ryšiams tarp mokslinių tyrimų ir naujovių stiprinti nuo pradinės mokslinių tyrimų veiklos koncepcijos ir per visą jos įgyvendinimo laikotarpį.

Siekiant sustiprinti jos formuojantį poveikį Europoje, ši veikla, tam tikrais atvejais, bus vykdoma bendradarbiaujant su kitais forumais ar organizacijomis, tokiomis kaip Europos investicijų bankas (EIB) ir Europos investicijų fondas (EIF), regioniniu, nacionaliniu ar Europos lygiu „Naujovės 2000 iniciatyva“ kontekste, taip pat derinant su struktūrinių fondų priemonėmis šioje sferoje.

⁽¹⁾ Gali būti finansuojami moksliniai tyrimai, tiesiogiai susiję su lytinių liaukų vėžio gydymu.

⁽²⁾ OL L 358, 1986 12 18, p. 1.

Numatyti veiksmai

a) *Atlikėjų ir vartotojų tinklų kūrimas bei jų savitarpio sąveikos skatinimas*

Naujovių įdiegimo sistemų veiksmingumas priklauso nuo susijusių dalyvių sąveikos ir mainų intensyvumo. Šia veikla užsiimantys Europos tinklai, be kitų dalykų, turės tikslą skatinti sąveiką tarp mokslo ir pramonės bei verslo ir finansavimo. Ši veikla nagrinės vietinių ir regioninių iniciatyvų skatinimą ir įteisinimą, kad būtų remiamas pažangių verslo įmonių kūrimas ir plėtojimas; vartotojų įtraukimą į naujovių kūrimo ir įdiegimo procesą; pasikeitimą gerąja patirtimi ir tarptautinio bendradarbiavimo įgyvendinimą, apimančių universitetus, inkubatorius, rizikos kapitalo fondus, ir t. t.; ir veiklos, susijusios su bendravimu, mokymu ir žinių perdavimu bei dalijimusi tarp universitetų, verslo įmonių ir finansinio pasaulio, optimizavimą.

b) *Tarpreregioninio bendradarbiavimo skatinimas*

Regioninis lygis yra pats tinkamiausias naujovių strategijoms ir programoms tinkamai įdiegti, įtraukiant svarbiausius vietos veikėjus. Šios veiklos, atliekamos glaudžiai bendradarbiaujant su regioninės politikos ir struktūrinių fondų veikla, tikslas bus:

- remti keitimąsi informacija apie su naujovėmis susijusias konkrečias temas,
- palengvinti gerosios patirties perdavimą ir tinkamai įdiegti naujovių strategijas regionuose šalių, turinčių prisijungti prie ES, ir
- skatinti vykdyti regioniniu ir tarpreregioniniu lygiu projektus ir priemones, kurie buvo sėkmingi Europos lygiu.

c) *Naujų priemonių ir metodų išbandymas*

Šios veiklos tikslas — išbandyti naujas inovacijų koncepcijas ir metodus, skirtus ypač sunkiems momentams naujovių įdiegimo procese. Ši veikla nagrinės:

- naujų koncepcijų, taikomų nacionalinėje ar regioninėje aplinkoje, išbandymą Europos mastu, kad būtų remiamos naujovės ir pažangių verslo įmonių kūrimas,
- patikrintų metodų, priemonių ar rezultatų atkūrimo ir (ar) naudojimo naujame kontekste galimybių analizė, ir
- integruotų praktinių programų įgyvendinimas, sudarant galimybes įvesti ir skleisti žinias bei patirtį, susijusią su naujovių diegimo socialiniu techniniu procesu.

d) *Paslaugų teikimas ir jų jungimas*

Europos mokslinių tyrimų srities sukūrimas ir palaipsnis inovacinių sistemų integravimas Europoje pareikalaus informacijos ir paslaugų teikimo, peržengiančio dabartinį nacionalinį susiskirstymą. Vykdoma veikla nagrinės:

- CORDIS mokslinių tyrimų ir naujovių informacijos paslaugą, kurią papildys kitos priemonės tam, kad būtų pasiektos įvairios numatytos gyventojų grupės,
- naujovių perdavimo centrų tinklus, kurių geografinė veikimo zona nuolat bus plečiama, ir kurie bus aprūpinami instrumentais tam, kad būtų skatinamas žinių ir technologijų tarptautinis perdavimas, ir
- informacijos ir paramos paslaugas tokiose srityse kaip intelektinis ar pramoninis turtas ir galimybė naudotis naujovių finansavimu.

e) *Ekonominių ir technologinių žinių lygio kėlimas*

Žinių ekonomikoje ekonominės ir technologinės žinios yra konkurencingų mokslinių tyrimų ir naujovių diegimo strategijų svarbiausia sudedamoji dalis. Vykdoma veikla bus sutelkiama į naujovių atlikėjus: MVĮ, mokslo darbuotojus-verslininkus ir investuotojus. Ji daugiausiai įtrauks tarpininkus, dirbančius su atlikėjais (arba jiems), taip pat organizacijas, turinčias ekonominių ir technologinių žinių kompetenciją. Ši veikla bus sutelkiama į konkrečias mokslines ir technologines temas ar pramoninį sektorių ir nagrinės:

- naujovių rėmimas MVĮ, ypač veiksmams, kurių tikslas — palengvinti šių įmonių dalyvavimą Bendrijos mokslinių tyrimų programose,
- parama veiksams, susijusiems su informacijos apie mokslines ir technologines naujoves, jų pritaikymą ir rinkas kaupimu, analize ir skleidimu, ir kuri gali padėti tarpininkams, ir
- geriausios patirties nustatymas ir skleidimas ekonominių ir technologinių žinių atžvilgiu.

f) *Naujovių Bendrijos mokslinių tyrimų projektuose analizė ir įvertinimas*

Bendrijos projektų kontekste atliekama mokslinių tyrimų ir naujovių veikla, ypač kompetencijos tinkluose ir įgyvendinant integruotuosius projektus, pateikia gausų šaltinį informacijos apie kliūtis į naujoves ir šių kliūčių įveikimo būdus. Šių būdų ankstesnių pritaikymų analizė bus susijusi su:

- informacijos apie priemones, kurių buvo imtasi naujovėms Bendrijos projektuose skatinti, rinkimu ir analize, taip pat su pasitaikiusiomis kliūtimis ir reikiamomis priemonėmis joms pašalinti,
- iš Bendrijos projektų įgytos patirties palyginimu su pamokomis, išmoktomis iš kitų nacionalinių ir tarpvyriausybinių programų, ir gautos informacijos patvirtinimu, ir
- šios informacijos aktyviu skleidimu tarp bendrovių ir kitų žinių kaupimo ir naudojimo dalyvių.

3. Žmogiškieji ištekliai ir mobilumas

Šiandien žinių visuomenės yra nepaprastai priklausomos nuo savo sugebėjimo įgyti, perduoti ir naudotis žiniomis. Tam būtina mobilizuoti pažintinius šaltinius, pradedant mokslo bendruomene. Bendras žmogiškųjų išteklių ir mobilumo srities veiklos strateginis tikslas — teikti plačią paramą gausių ir dinamiškų pasaulinės klasės žmogiškųjų išteklių augimui Europos mokslinių tyrimų sistemoje, atsižvelgiant į moksliniams tyrimams būdingą tarptautinį mastą.

Siekiant sėkmingai sukurti Europos mokslinių tyrimų sritį, bus remiamas mokslo darbuotojų judėjimas. Tai apims nuoseklius veiksmus, didžia dalimi paremtus mokslo darbuotojų struktūrinių judėjimo programų finansavimu. Šios programos bus iš esmės suderintos su mokslinės kompetencijos plėtojimu ir perdavimu, mokslo darbuotojų karjeros perspektyvų stiprinimu ir praplėtimu bei kompetencijos skatinimu Europos moksle. Gerai žinomas Marijos Kiuri vardas bus plačiai taikomas visai susijusiai veiklai.

Ši veikla bus atveriamas visoms mokslo ir technologinių tyrimų sritims, kurios prisideda prie Bendrijos RTD tikslų. Tačiau, norint atsiliepti į Europos poreikių raidą šioje srityje, bus išsaugotas prioritetų gryninimas, pavyzdžiui, mokslinių disciplinų, dalyvaujančių regionų, mokslo tyrimo organizacijų tipų ir tikslinių mokslo darbuotojų grupių potencialo, ypač moterų ir jaunesniųjų mokslo darbuotojų, atžvilgiu, bei atsižvelgta į priemones, kurių imamasi kuriant sąsajas Europos aukštojo mokslo srityje.

Bus kreipiamas dėmesys į:

- moterų dalyvavimą visoje veikloje, ir atitinkamas priemones labiau subalansuotam vyrų ir moterų santykiui mokslo tiriamajame darbe skatinti,
- asmenines aplinkybes, susijusias su judėjimu, ypač atsižvelgiant į šeimą, profesinės karjeros kėlimą ir kalbas, ir
- mokslinių tyrimų veiklos plėtojimą nepalankiuose ES regionuose ir asocijuotose šalyse kandidatėse bei į didesnio ir veiksmingesnio bendradarbiavimo tarp mokslinių tyrimų disciplinų bei tarp universitetų ir pramonės, įskaitant ir MVĮ, poreikį.

Siekiant toliau stiprinti Europos mokslo žmogiškąjį potencialą, šios veiklos tikslas taip pat bus patraukti geriausius ir daugiausiai žadančius trečiųjų šalių mokslo darbuotojus ⁽¹⁾, remti Europos mokslo darbuotojų mokymą užsienyje ir skatinti grįžti Europos mokslininkus, išsikūrusius už Europos ribų.

Vykdoma veikla

Bus įgyvendinamos keturios pagrindinės veiklos gijos.

a) *Priimančios organizacijos veikla*

Pirmoji gija sieks remti mokslinių tyrimų tinklus, mokslo organizacijas ir įmones (įskaitant ypač MVI), teikiančias struktūrines globalines programas, skirtas tarptautiniam mokslo darbuotojų mokymui ir judėjimui, bei kompetencijos mokslinių tyrimų srityje kėlimui ir perdavimui, įskaitant ir tas, kurios tiesiogiai susiję su mokslinių tyrimų valdymu ir etika. Numatoma, kad minėta veikla turės didelę formuojančią įtaką Europos mokslinių tyrimų sistemai, ypač skatinant jaunuosius mokslo darbuotojus siekti mokslininko karjeros.

Šioje gijoje mokymo elementai bus skiriami mokslo darbuotojams ankstyvuosiuose jų mokslinės karjeros etapuose (paprastai pirmiesiems ketveriems metams), pavyzdžiui, tiems, kurie siekia daktaro laipsnio, o kompetencijos ir žinių perdavimas apims labiau patyrusius mokslo darbuotojus. Šiais veiksmais taip pat siekiama skatinti judėjimą tarp įvairių sektorių.

- Marijos Kiuri mokslininkų rengimo tinklai — šie tinklai teikia priemones, padedančias susijungti pripažinto tarptautinio lygio mokslininkų grupėms aiškiai apibrėžtuose bendruose mokslinių tyrimų projektuose tam, kad būtų suformuluota ir įgyvendinta struktūrinė mokslininkų rengimo programa konkrečioje mokslinių tyrimų sferoje. Tinklai teiks darnią, tačiau lanksčią mokslo darbuotojų rengimo ir profesinio tobulinimo programą, ypač ankstyvuosiuose jų mokslinės karjeros etapuose. Tinklai taip pat siekia sukaupti kritinę kvalifikuotų mokslo darbuotojų masę, ypač tose srityse, kurios yra labai specializuotos ir (arba) suskaidytos; ir prisidėti įveikiant institucines ir dalykines ribas, ypač skatinant daugiadalykius mokslinius tyrimus. Jie taip pat teiks paprastas ir veiksmingas priemones, skirtas nepalankiems ES regionams ir asocijuotoms šalims kandidatėms įtraukti į tarptautiniu mastu pripažintą Europos mokslo bendradarbiavimą. Partneriams bus suteikiamas didelis savarankiškumas ir lankstumas visapusiškai naudotis tinklais. Tinklų veiklos trukmė dažniausiai bus ketveri metai, turintiems asocijuotas stipendijas moksliniam darbui rašyti — iki trejų metų, įskaitant trumpalaikius apsisistojimus.
- Marijos Kiuri stipendijos priimančioms organizacijoms, skirtos ankstyvajam mokslininkų rengimo etapui — jos bus nukreiptos į aukštojo mokslo ir tyrimo institucijas, mokymo centrus ir įmones, siekiant sustiprinti jų mokymo pajėgumą. Programa bus skiriama mokslo darbuotojams ankstyvuose jų profesinės karjeros etapuose. Joje bus kreipiamas dėmesys į konkrečios mokslinės ir technologinės kompetencijos, tarp jų ir papildomų įgūdžių, įgijimą mokslinių tyrimų srityje. Priimančios organizacijos bus parenkamos remiantis jų mokslininkų rengimo specializacijos sritimi. Asocijuotos stipendijos suteiks galimybę stipendininkams apsistoti maksimaliam trejų metų laikotarpiui. Programa taip pat sieks nustatyti labiau koordinuotą požiūrį į mokymą tarp suinteresuotų organizacijų, ypač tarp tų, kurios susiję su tarptautinėmis daktarinėmis studijomis.
- Marijos Kiuri stipendijos priimančioms organizacijoms, skirtos žinių perdavimui — jos bus skiriamos Europos organizacijoms (universitetams, tyrimo centrams, įmonėms ir t. t.) esant poreikiui naujoms kompetencijos sritims kurti, taip pat tolesnei mokslinių pajėgumų plėtrai nepalankiuose ES regionuose ir asocijuotose šalyse kandidatėse. Žinių perdavimo stipendijos leis organizacijoms priimti patyrusius mokslininkus, kad jie perduotų žinias, mokslinę kompetenciją ir technologiją. Stipendija bus suteikiama daugiausia dvejiems metams.

⁽¹⁾ Trečiųjų šalių mokslo darbuotojų dalyvavimas ir finansavimas yra numatyti visose priimančiųjų šalių judėjimo programose (a skirsnis), taip pat vienoje iš individualių programų (b skirsnis). Tokiais atvejais dėmesys bus kreipiamas į visus tiesiogiai susijusius susitarimus tarp Bendrijos ir tų šalių ar šalių grupių, taip pat į susijusias pamatinę programos dalyvavimo ir finansavimo taisykles.

- Marijos Kiuri konferencijos ir mokymo kursai — jie suteiks galimybę jaunesiems mokslo darbuotojams pasinaudoti žymių mokslo darbuotojų patirtimi. Parama bus teikiama tai konkrečiai mokymo veiklai (įskaitant ir menamą), kuri nušviečia tam tikrus Europos pasiekimus ir interesus. Yra numatytos dvi priemonių kategorijos: pirmoji yra susijusi su parama nuosekliams aukšto lygio konferencijų ir (arba) mokymo kursų (vasaros mokyklos, laboratoriniai darbai ir t. t.) ciklams, pasiūlytiems pavienio organizatoriaus ir apimantiems vieną ar kelias konkrečias temas; antroji apima paramą jaunųjų mokslininkų dalyvavimui didelėse konferencijose, į kurias jie atrenkami dėl konkrečių jų mokymo interesų. Tokia veikla dažniausiai trukmą kelias dienas, tačiau galėtų būti pratęsta iki kelių savaičių, pavyzdžiui, vasaros mokyklų atveju.

b) *Individuali veikla*

Antroji veiklos gija susijusi su parama individualiems mokslo darbuotojams, atsiliepiant į konkrečius jų poreikius papildyti individualią kompetenciją, ypač daugiadalykiškumo ir tyrimų valdymo srityje, siekiant profesinės brandos ir savarankiškumo statuso. Ji taip pat skirta Europos ir trečiųjų šalių mokslo darbuotojų sanglaudai. Ši veikla apima tam tikrą skaičių programų, sudarytų atsižvelgiant į mokslo darbuotojų geografinę kilmę ir paskyrimo vietą. Šios programos atveriamos dalyvauti tiems mokslo darbuotojams, kurie turi ne mažesnę kaip ketverių metų mokslinių tyrimų patirtį arba turintiems daktaro laipsnį.

- Marijos Kiuri Europos vidaus stipendijos — šios stipendijos leis daugiausiai žadantiems ES ir asociuotų šalių mokslo darbuotojams mokytis per tiriamąjį darbą Europos organizacijose, labiausiai atitinkančiose jų poreikius. Prašymą teiks stipendininkas kartu su priimančia organizacija. Temą laisvai pasirinkus mokslo darbuotojai, bendradarbiaudami su priimančia įstaiga, siekdami papildyti ar pajavairinti savo patirtį. Šios stipendijos bus suteikiamos laikotarpiui vienerių iki dvejų metų.
- Marijos Kiuri išvykstamosios tarptautinės stipendijos — šios stipendijos bus suteikiamos ES ir asociuotų šalių mokslo darbuotojams dirbti trečiojoje šalyje įkurtuose mokslinio tyrimo centruose, taip plečiant savo tarptautinę mokslinių tyrimų patirtį. Norint dalyvauti šioje programoje, reikės pateikti nuoseklią individualią mokymo programą, apimančią pirmąjį etapą užsienyje, kuris pratęsiamas baigiamuoju antruoju etapu Europoje. Ši parama turėtų suteikti galimybę pakankamai ilgam mokymosi laikotarpiui.
- Marijos Kiuri atvykstamosios tarptautinės stipendijos — šių stipendijų tikslas — patraukti aukščiausios klasės trečiųjų šalių mokslo darbuotojus dirbti ir rengti mokslininkus Europoje, siekiant plėtoti abipusiai naudingą Europos ir trečiųjų šalių bendradarbiavimą mokslinių tyrimų srityje. Šalių, turinčių kylančią ar pereinamojo laikotarpio ekonomiką, taip pat besivystančių šalių atveju ši programa gali įtraukti nuostatą padėti stipendininkams grįžti į savo kilmės šalį.

c) *Kompetencijos skatinimas ir pripažinimas*

Trečioji veiklos gija sutelks dėmesį į kompetencijos Europos moksle skatinimą ir pripažinimą, taip didindama jos matomumą ir patrauklumą. Ji sieks remti Europos mokslininkų grupes, ypač naujose ir (arba) besikuriančiose mokslo srityse, ir nušviesti Europos mokslo darbuotojų asmeninius pasiekimus, turint tikslą remti jų tolesnį tobulėjimą ir tarptautinį pripažinimą, tuo pačiu skatinant jų darbo rezultatų skleidimą mokslo bendruomenės naudai.

- Marijos Kiuri kompetencijos stipendijos — šių stipendijų tikslas — teikti paramą kuriant ir plėtojant Europos mokslininkų grupes, kurios, manoma, turi galimybių pasiekti aukštą kompetencijos lygį, konkrečiau sakant, parama moderniausioms ir tarpdalykinėms mokslinių tyrimų sritims. Stipendija apims laikotarpį iki ketverių metų ir bus suteikiama geriausiai charakterizuotoms mokslinėms programoms.
- Marijos Kiuri kompetencijos apdovanojimai — tai mokslinės premijos, skirtos kompetencijai, įgytai mokslo darbuotojų, kurie praityje pasinaudojo Bendrijos parama mokymui ir mobilumui, viešai pripažinti. Apdovanojimo gavėjai gali pasiūlyti patys arba būti pasiūlyti kitų.
- Marijos Kiuri profesūra — ji bus suteikiama turint tikslą atlikti aukščiausio lygio paskyrimus, ypač norint patraukti pasaulinės klasės mokslininkus ir paskatinti juos tęsti savo karjerą Europoje. Paskyrimai dažniausiai truks trejus metus. Ši programa gali būti plėtojama bendrai su priimančios organizacijos veikla.

d) *Grįžimo ir reintegracijos mechanizmai*

Tolesnis Marijos Kiuri grįžimo ir reintegracijos stipendijų mechanizmas bus skirtas ES ir asocijuotų šalių mokslininkams, kurie ką tik pabaigė laikotarpį, kuriam skiriama mažiausiai dvejų metų Marijos Kiuri stipendija. Ji sudarys nustatyta suma, kuri bus naudojama stipendijai, suteikiamai kitiems vieneriems metams po Marijos Kiuri veiklos laikotarpio. Ji bus skiriama stipendininkams pagal nustatytus projektus, įvertinamus pagal jų privalumus. Mechanizmas padės profesinei mokslo darbuotojo reintegracijai, pirmenybę teikiant jo kilmės šaliai ar regionui.

Panašus mechanizmas, tik apimantis ilgesnį — iki dvejų metų — laikotarpį bus taikomas Europos mokslo darbuotojams, kurie vykdė mokslinius tyrimus už Europos ribų mažiausiai penkerius metus, naudodamiesi, arba ne, Marijos Kiuri veikla, ir kurie nori grįžti į Europą.

Bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis ir asocijuotomis šalimis

Veikla žmogiškųjų išteklių ir mobilumo srityje bus siekiama bendrai finansuoti iniciatyvas, kurios skatina bendradarbiavimą ir kuria sąveikas su programomis ir jų viduje nacionaliniu ir regioniniu lygiu, kai šios iniciatyvos atitinka konkrečius anksčiau išvardytų programų tikslus. Toks bendradarbiavimas vyks remiantis atitinkamais bendrijos kriterijais, turint tikslą sudaryti geras galimybes visiems ES ir asocijuotų šalių mokslininkams pasinaudoti šiomis iniciatyvomis, vaidinant papildomą vaidmenį programų atžvilgiu nacionaliniu ir regioniniu lygiu, ypač sudarant galimybes dalyvauti šiose programose nenacionaliniams mokslo darbuotojams, taip pat skatinant tarpvalstybinį mokslininkų rengimą ir abipusiai pripažintų mokslo darbuotojų mokymo standartų priėmimą.

Iniciatyvų bus imamasi norint sustiprinti bendradarbiavimą su valstybėmis narėmis ir asocijuotomis šalimis teikiant mokslo darbuotojams betarpišką paramą, kuri yra pagrindinis elementas visų judėjimo programų mokslo darbuotojams, judantiems Europoje ar grįžtantiems į ją, elementas. Ypač šito būtų galima imtis remiant jau esančių ir naujų struktūrų tinklų kūrimą nacionaliniu ar regioniniu lygiu, turint tikslą užsienio mokslininkams teikti tinkamą paramą su jų mobilumu susijusiais klausimais (teisinais, administraciniais, šeimos ar kultūriniais).

Kitas šio bendradarbiavimo aspektas, be priimančios organizacijos padidėjusios veiksmų svarbos, galėtų nagrinėti tam tikrą skaičių klausimų, susijusių su šios veiklos valdymu. Šiame kontekste alternatyvių valdymo būdų numatymas ir tolesnis stipendininkų individualių kontraktų laikymasis pareikalautų iš anksto aiškiai nustatyti užduotis ir atsakomybę pagal bendrijos finansinius reglamentus ir taisykles bei imtis tiesiogiai susijusių išlaidų (naudos) analizės. Mechanizmas bus sukurtas tam, kad būtų galima kontroliuoti ir optimizuoti mokslo darbuotojų judėjimą bei grįžimą tų Europos mokslininkų, kurie yra iš jos išvykę laikinai. Toks pat mechanizmas taip pat padės kontroliuoti šalių kandidačių mokslo darbuotojų judėjimą, turint omenyje Europos Sąjungos plėtrą.

Pagrindų programos vidinis bendradarbiavimas

Veiklos žmogiškųjų išteklių ir mobilumo srityje vaidmuo — remti mokslininkų rengimą ir mokslinės kompetencijos plėtojimą. Šis vaidmuo atliekamas lygiagrečiai su veikla, kurios imamasi teminių prioritetų kontekste. Tai netrukdo kitai pagal pagrindų programą vykdomai veiklai įtraukti panašių elementų. Veikla žmogiškųjų išteklių ir mobilumo srityje padės priimti tokios veiklos nuoseklius įvertinimo, atrankos ir kontrolės kriterijus, taip pat skatins bendrus veiklos principus siekiant užtikrinti nuoseklumą ir vystant galimą bendrą veiklą bei subalansuotą vyrų ir moterų dalyvavimo santykį.

4. Mokslinių tyrimų infrastruktūros

Europos mokslininkų grupių gebėjimas išlikti visų mokslo ir technologijų sričių priešakyje priklauso nuo šiuolaikinių infrastruktūrų teikiamos paramos. Terminas „mokslinių tyrimų infrastruktūra“ susijęs su įranga ir priemonėmis, kurios teikia pagrindines paslaugas ir mokymo, ir (arba) pramonės sferų mokslo bendruomenei. Mokslinių tyrimų infrastruktūros gali būti „pavienės“ (atskirai išdėstytos pavienės priemonės), „paskirstytos“ (paskirstytų priemonių tinklas, įskaitant *Grid* tipo struktūra paremtas infrastruktūras) arba „menamosios“ (elektroniniu būdu teikiama paslauga).

Bendras šios veiklos tikslas — skatinti aukščiausios kokybės ir geriausiai veikiančių mokslinių tyrimų infrastruktūrų struktūros plėtrą Europoje ir optimalų jų išnaudojimą Europos lygiu, remiantis mokslo bendruomenės reiškiama poreikiais. Konkrečiai šia veikla bus siekiama:

- užtikrinti, kad Europos mokslo darbuotojai turėtų visas galimybes naudotis infrastruktūromis, būtinomis savo moksliniams darbams atlikti, nepriklausomai nuo infrastruktūros buvimo vietos,
- remti naujų infrastruktūrų kūrimą Europoje, taip pat regioniniu ir tarpregioniniu lygiu, bei esamų infrastruktūrų veiklą ir stiprinimą, tam tikrais atvejais įtraukiant pasaulyje paplitusią svarbią įrangą, kurios nėra Europoje.

Kai tinka, parama mokslinių tyrimų infrastruktūroms šioje programoje bus įgyvendinama kartu su pagrindų programos teminiais prioritetais ir kitomis galimomis paramos formomis.

Bus įgyvendinami penki paramos projektai:

- Tarptautinis priėjimas. Tikslas — finansuoti naujas galimybes, leidžiančias mokslininkų grupėms (tarp jų ir pavieniams mokslo darbuotojams) naudotis atskiromis pagrindinėmis mokslinių tyrimų infrastruktūromis, labiausiai tinkančiomis jų darbui. Bendrijos finansinė parama apims veiklos išlaidas, būtinas sudarant galimybes patekti į tokias infrastruktūras mokslininkų grupėms, dirbančioms valstybėse narėse ir asocijuotose šalyse, kitose nei valstybė, kurioje yra tam tikros infrastruktūros operatorius.
- Integruojamoji veikla. Tikslas — remti pagrindinių paslaugų teikimą mokslo bendruomenei Europos lygiu. Be tarptautinio priėjimo, tai gali apimti ir bendradarbiavimo tinklų steigimą bei veiklą ir bendrų tyrimo projektų vykdymą, keliant susijusių infrastruktūrų veiklos lygį. Programa taip pat skatins mažinti skirtumus, galinčius apriboti pramonei, įskaitant MVĮ, galimybę naudoti mokslinių tyrimų rezultatus. Integruojamoji veikla bus parenkama remiantis pasaulinio masto, tačiau lanksčia moksline ir technologine programa Europoje, tam tikrais atvejais siekiant šios programos ilgalaikio tvarumo. Šis projektas gali būti įgyvendinamas naudojantis instrumentais „Integruotų infrastruktūrų iniciatyvos“ ir „Koordinavimo veiksmams“.
- Ryšių tinklo plėtra. Šio projekto tikslas — remiant esamų mokslinių tyrimų sritis sukurti, kartu su prioritetine temine mokslinių tyrimų sritimi „Informacinės visuomenės technologijos“, tankesnę susijusių iniciatyvų savitarpio tinklą, ypač įsteigiant didelio pajėgumo ir spartos ryšių tinklą, skirtą visiems mokslo darbuotojams Europoje (GEANT) ir konkrečias nepriekaištingai veikiančias tinklų sistemas bei bandymų standus (GRID), taip pat elektronines leidybos paslaugas.
- Plano tyrimas. Tikslas — prisidėti, kiekvienu konkrečiu atveju, prie naujų infrastruktūrų, kurios turi aiškų Europinį mastą ir svarbą, įgyvendinamumo tyrimo ir techninio paruošiamojo darbo, kurio imasi viena arba tam tikras skaičius valstybių narių ar asocijuotų šalių, atsižvelgiant į visų potencialių vartotojų poreikius ir sistemingai tiriant paramos galimybes iš kitų šaltinių, įskaitant EIB ar struktūrinius fondus šioms infrastruktūroms finansuoti.
- Naujų infrastruktūrų kūrimas. Europos infrastruktūrų optimizavimas, tinkamai pateisintais atvejais teikiant ribotą paramą nedideliame skaičiu naujų infrastruktūrų projektų, kai tokia parama galėtų turėti lemiamą spartinantį poveikį keliant Europos pridėtinę vertę. Ši parama, tinkamai atsižvelgiant į valstybių narių nuomonę, galėtų papildyti šių infrastruktūrų finansavimui teikiamą paramą iš EIB ar struktūrinių fondų.

Apskritai, finansavimas, teikiamas naujoms ar sustiprintoms infrastruktūroms, bus ribojamas iki minimumo, kuris yra būtinas paspartinti veiklą, susijusią su svarstomų infrastruktūrų sudarymo ir veikimo didžiąja dalimi bei jų ilgalaikė darna, kai yra užtikrintas nacionalinis ir (arba) kitas finansavimo šaltinis. Šis finansavimas bus teikiamas tikrai remiantis išsamiu pagrindimu, pagrįstu Europos pridėtinę vertę ir nurodančiu pateikto projekto mokslinius, teisinius ir finansinius aspektus. Plačiąjuosčiai ryšių tinklai, kurie yra labai susiję su Europos mokslinių tyrimų srities ir elektroninės Europos iniciatyvos nustatytais politiniais tikslais, turėtų būti taip pat naudojami kaip priemonė bendradarbiavimui su trečiosiomis šalimis sustiprinti.

Šioje programoje parama mokslinio tyrimo infrastruktūroms turėtų, kai tinka, atsižvelgti į esamus ar būsimus mechanizmus, skirtus europiniam požiūriui į tyrimų infrastruktūras Europoje (pvz., Nacionaliniai mokslo ir švietimo tinklai — NRENS, ir Mokslinio tyrimo infrastruktūrų Europos strategijos forumas), taip pat į esamų Europos ir tarptautinių organizacijų mokslinius patarimus (pvz., Europos mokslo fondas — ESF). Šiems mechanizmomams sustiprinti tam tikrais atvejais gali būti įgyvendintos kartu su šia programa vykdomos priemonės.

5. Mokslas ir visuomenė

Šiandien mokslas ir technologijos vis labiau skverbiasi į ekonomiką ir kasdienį gyvenimą, o ateityje žinių visuomenei tai bus būdinga dar labiau. Norint išnaudoti visas jų galimybes saugant nuolat gerėjančią Europos piliečių gyvenimo kokybę plačiąja prasme, reikės naujų santykių ir vaisingesnio dialogo tarp mokslo bendruomenės, verslininkų, politiką formuojančių asmenų ir plačiosios visuomenės, taip pat mokslininkų kritiškos nuomonės ir reagavimo į socialinius interesus.

Šis dialogas negali apsiriboti vien tik ES. Jis turi būti tarptautinio pobūdžio, visą dėmesį kreipiant į plėtos perspektyvą ir visuotinį kontekstą. Apimdami labai platų spektrą klausimų ir sąveikų, būdingų mokslo ir technologijų savitarpio santykiams, viena vertus, ir platesnę bendruomenę, kitą vertus, šie svarstymai turi būti integruojami visose pagrindų programos veiklos srityse. Šios konkrečios veiklos vaidmuo — išvystyti struktūrinius ryšius tarp institucijų ir nagrinėjamos veiklos bei, naudojant bendrąsias standartų sistemas ir plėtojant atitinkamas priemones bei metodus, suteikti pagrindinį akcentą siekiant vadovauti veiklai šioje sferoje, kurią apima įvairios pagrindų programos dalys.

Ji bus įgyvendinama naudojant tinklus, nustatant etalonus, keičiantis gerąja patirtimi, plėtojant ir skatinant metodologijų, tyrimų ir nacionalinių pastangų sutelkimo supratimą. Įgyvendinant „Mokslo ir visuomenės veiksmų planą“, atitinkami ryšiai taip pat turi būti sukurti. Tam tikrais, konkrečiais atvejais bus remiami paskirtieji moksliniai tyrimai.

a) Mokslinių tyrimų veiklos priartinimas prie visuomenės

Tikslas — sistemingai tirti įvairius „mokslo ir valdymo“ komponentus siekiant sukurti sąlygas, kuriose politikos sprendimai geriau patenkintų visuomenės poreikius, tvirčiau remtųsi mokslu ir tuo pačiu atsižvelgtų į pilietinės visuomenės interesus. Tam reikia:

- nagrinėti veiksmingą dialogo dėl išylančių mokslinių ir technologinių klausimų, galiausiai turinčių pasekmes numatomos politikos plėtrai, raidą,
- plėtoti atitinkamas priemones mokslinėms rekomendacijoms kurti ir mokslinėms konsultacijoms teikti politiką formuojantiems asmenims, ir
- aprūpinti politikos formuotojus priemonėmis, leidžiančiomis įvertinti ir valdyti mokslinį neapibrėžtumą, riziką bei imtis atsargumo priemonių.
- Mokslas ir valdymas: analizė ir parama geriausiai patirčiai; naujų konsultacinių mechanizmų (tokių kaip piliečių forumai) kūrimas, kad būtų skatinamas pilietinės visuomenės ir tiesiogiai susijusių tarpininkų vaisingesnis įtraukimas į politikos formavimą bei įgyvendinimą, įskaitant mokslinių pasiekimų perdavimą, kuris yra būtinas priimant sprendimus pilietinei visuomenei ir kitiems tarpininkams lengvai suprantama kalba; su politikos formavimo procesais susijusi kontrolės veikla sąveikai tarp ekspertų, pramonės, pilietinės visuomenės ir politiką formuojančių asmenų įvertinti.
- Mokslinių konsultacijų ir rekomendacijų sistemos: pasikeitimas įgūdžiais ir gerąja patirtimi; visame pasaulyje tikrinti mokslinių konsultacijų teikimą ir kaip šios konsultacijos prisideda priimant sprendimus; naujų ir geresnių metodologijų patikimoms ir pripažintoms rekomendacijų sistemoms kurti; *inter alia*, Europos tyrimų patariamąsios valdybos ir jos pakomitečių sklandaus darbo ir veiksmingo panaudojimo užtikrinimas siekiant teikti mokslines konsultacijas Europos mokslinių tyrimų srities plėtrai.

b) *Mokslo ir technologijų atsakingi tyrimai bei pritaikymas*

Tikslas — užtikrinti, kad sparčiai į priekį žengiantys mokslo pasiekimai būtų suderinami su pagrindiniais etikos principais. Veikla remia „atsakingus tyrimus“ Europoje, kuriuos vykdant tyrimo laisvei būtinos sąlygos yra geriau suderintos su socialine ir aplinkos atsakomybe plėtojant bei pritaikant mokslą ir technologijas, taip pat etinių ir socialinių klausimų viešą aptarimą, kontrolę ir etinių bei socialinių problemų ir rizikos, kurią sukelia nauji technologiniai laimėjimai, ankstyvąjį nuspėjimą, siekiant naudoti nacionalinę ir tarptautinę politiką formuojantiems asmenims bei kitoms suinteresuotoms grupėms.

- Etika: tinklų kūrimas tarp esamų etikos valdybų ir veiklos Europoje bei dialogo apie tyrimų etiką palaikymas su kitais regionais visuotiniame kontekste; etinio sąmoningumo kėlimo ir etikos mokymo veikla; mokslinių tyrimų veiklos ir technologinių pasiekimų koordinavimas ir jiems skirtas elgesio kodekso kūrimas; etikos tyrimai, susiję su mokslu, technologijos pasiekimais bei jų pritaikymu, pavyzdžiui, informacinėje visuomenėje, nanotechnologijose, žmogaus genetikoje ir biologinės medicinos tyrimuose bei maisto technologijoje.
- Neapibrėžtumas, rizika ir atsargumo principo įdiegimas: parama geriausiai patirčiai ir jos analizė taikant atsargumo principą įvairiose politikos formavimo srityse bei vertinant ir valdant neapibrėžtumą bei riziką ir pranešant apie juos.

c) *Mokslo bei visuomenės dialogo pagyvinimas ir moterų mokslas*

Parama atsakingai mokslo ir technologijų plėtrai reikalauja ne tik nenutrūkstamo susijusių tarpininkų dialogo, bet ir geresnio mokslo ir technologinių pasiekimų bei galimo jų pritaikymo suvokimo ir mokslo bei naujovių kultūros platesnio pažinimo visuomenėje. Yra ir ypatingas poreikis sužadinti jaunų žmonių susidomėjimą mokslu, kelti mokslinės karjeros patrauklumą ir daryti pažangą siekiant lyčių lygybės moksle, ir tai taip pat sustiprins žmogiškuosius išteklius bei pakels Europoje atliekamų tyrimų kompetencijos lygį.

- Visuomenės pažinimas ir pasitikėjimas: sąmoningumą keliančių renginių ir Europos mokslo pasiekimų pripažinimo rėmimas; visuomenės nuomonei poveikį turinčių veiksmų analizė, įskaitant žiniasklaidos ir mokslo perdavėjų vaidmenį; naujų būdų visuomenės žinių ir sąmoningumo lygiui kelti kūrimas; visapusiškų „tarpininkų“ dialogų, įtraukiant visus susijusius tarpininkus, rėmimas bei naujovių suvokimo skatinimas visuomenėje.
- Jaunų žmonių domėjimasis mokslu karjera: iniciatyvos, siekiančios patraukti jaunąją kartą dalyvauti diskusijose apie mokslą ir technologiją bei jų socialinį poveikį, ir kelti jaunimo mokslinį ir technologinį sąmoningumą (pavyzdžiui, organizuojant praktinius užsiėmimus studentams ir bendradarbiaujant su mokyklomis); parama plėtojant geresnį mergaičių ir berniukų požiūrį į mokslą oficialiojoje mokymo sistemoje ir už jos ribų bei užsiimant veikla, susijusia su mokslininko profesijos patrauklumo ir su ja susijusių socialinių aspektų geresniu pažinimu.
- Moterų ir mokslas: veiksmai, skirti pagyventi politinius debatus nacionaliniu ir regioniniu lygiu, siekiant mobilizuoti moteris mokslininkes ir padidinti privataus sektoriaus dalyvavimą; lyčių priežiūros sistemos ir asocijuotų veiksmų stiprinimo skatinimas, siekiant remti lyčių lygybę įgyvendinant pagrindų programą; konkretūs veiksmai lyčių klausimo moksle geresniam pažinimui plėtoti.

II PRIEDAS

SUMOS, KURI LAIKOMA REIKALINGA KONKREČIAI PROGRAMAI VYKDYTI, ORIENTACINIS
PADALINJIMAS

Veiklos rūšis	Suma (milijonai eurų)
Moksliniai tyrimai ir naujovės	290
Žmogiškieji ištekliai	1 580
Mokslinių tyrimų infrastruktūros	655 ⁽¹⁾
Mokslas ir visuomenė	80
Iš viso	2 605

⁽¹⁾ Įskaitant iki 200 milijonų eurų tolimesnei GEANT ir GRID plėtrai.

III PRIEDAS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

Siekiant įgyvendinti šią konkrečią programą, ir pagal Sprendimą Nr. 1513/2002/EB bei dalyvavimo ir skleidimo taisykles, visoje mokslo ir technologijų sferoje Komisija gali naudoti:

- Konkrečiuosius tikslinius naujovių projektus, įgyvendinamus „Mokslinių tyrimų ir naujovių“ srityje. Jie kuriami tam, kad būtų galima išbandyti, įteisinti ir paskleisti naujas naujovių įdiegimo koncepcijas bei metodus Europos lygiu.
- Konkrečiuosius tikslinius tyrimų projektus, įgyvendinamus „Mokslo ir visuomenės“ srityje. Jie bus aiškiai sutelkti ir igaus vieną iš toliau nurodytų formų, kai tinka šiai temai, arba bus šių dviejų formų derinys:
 - a) mokslo ir technologijų plėtros projektas: kuriamas tam, kad būtų įgyta naujų žinių, kurios galėtų būti panaudotos žymiai pagerinti esamus arba sukurti naujus produktus, technologinius procesus ar paslaugas arba atitiktų kitas visuomenės ir Bendrijos politikas;
 - b) demonstracinės veiklos projektas: kuriamas tam, kad įrodytų naujų technologijų, turinčių potencialų ekonominį pranašumą, bet negalinčių būti tiesioginiu pelno šaltiniu, reikalingumą.
- Integruotos infrastruktūrų iniciatyvos, įgyvendinamos „Mokslinių tyrimų infrastruktūrų“ srityje. Šios iniciatyvos vienoje veikloje suderins keletą veiksmų, kurie yra pagrindiniai stiprinant ir plėtojant mokslinių tyrimų infrastruktūras, kad paslaugas būtų galima teikti europiniu lygiu. Tuo tikslu jie suderins tinklų kūrimo veiklą su rėmimo veikla (pavyzdžiui, susijusia su tarptautiniu priėjimu) ar mokslinių tyrimų veikla, būtina infrastruktūros darbai pagerinti, tačiau išskiriant investicijų naujoms infrastruktūroms finansavimą, kurios gali būti finansuojamos kaip konkrečios paramos veiksmai. Jie taip pat perduos žinias potencialiems vartotojams, įskaitant pramonę ir ypač MVĮ.
- Veikla žmogiškų išteklių skatinimui ir vystymui bei judėjimo įgyvendinimas „Žmogiški ištekliai ir judėjimas“ srityje. Ji bus nukreipta kompetencijos mokymui ir vystymui bei žinių perdavimui. Ji apims paramą veiklai, atliekamą fizinių asmenų, priimančios šalies struktūrų bei Europos mokslinių tyrimų grupes, apimant tinklų mokymą.
- Koordinavimo veiksmai, įgyvendinami visose programos srityse. Šias veiksmis siekiama skatinti ir remti grupės mokslinių tyrimų vykdytojų ir naujovių įdiegėjų, norinčių pagerinti integraciją, koordinuotas iniciatyvas. Jie apims tokią veiklą kaip konferencijų, susitikimų, studijų vykdymo, pasikeitimo darbuotojais, pasikeitimo gerąja patirtimi ir jos skleidimo organizavimą, kuriant informavimo sistemas ir ekspertų grupes bei gali, kai būtina, remti jungtinių ir bendrų iniciatyvų nustatymą, organizavimą bei valdymą.
- Konkrečios paramos veiksmai, įgyvendinami visose programos srityse. Šie veiksmai papildys pagrindų programos įgyvendinimą ir gali padėti ruošiantis būsimai Bendrijos mokslo ir technologijų plėtros politikos veiklai, įskaitant ir kontrolės bei įvertinimo veiklą. Ypač jie apims seminarus, konferencijas, tyrimus ir analizes, aukšto lygio mokslinius apdovanojimus bei konkursus, darbo ir ekspertų grupes, eksploatacinę paramą bei skleidimo, informacijos ir ryšių veiklą arba šių veiklų derinius, atitinkančius kiekvieną atvejį. Jie taip pat gali apimti veiksmus, remiančius mokslinių tyrimų infrastruktūrą, susijusią, pavyzdžiui, su tarptautiniu priėjimu ar paruošiamuoju techniniu darbu (įskaitant įgyvendinamumo tyrimą) ir naujos infrastruktūros kūrimu.

Komisija įvertins pasiūlymus pagal vertinimo kriterijus, nustatytus anksčiau minėtuose teisiniuose dokumentuose ir atsižvelgiant į Bendrijos valstybių paramos tyrimams planą.

Konkrečiais atvejais, kai projektas gauna maksimalų bendrą finansavimą, paskirtą pagal pagrindų programą, ar visą subsidiją, gali būti suteikiama papildoma struktūrinių fondų pagalba remiantis 1999 m. birželio 21 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1260/99, nustatantis bendrąsias nuostatas dėl struktūrinių fondų ⁽¹⁾.

Kai dalyvauja šalių kandidačių subjektai, papildoma pasirengimo narystei finansinių instrumentų pagalba gali būti suteikiama pagal tas pačias sąlygas. Kai dalyvauja Viduržemio jūros ar besivystančių šalių organizacijos, galėtų būti numatoma MEDA programos ir Bendrijos pagalbos plėtrai finansinių instrumentų parama.

Pagal Sutarties 169 ir 171 straipsnius vykdoma veikla, padedanti siekti šio sprendimo I priede išdėstytų mokslinių ir technologinių tikslų, gali būti finansiškai remiama konkrečia programa pagal susijusius sprendimus, priimtus remiantis Sutarties 172 straipsniu. Vykdamt programą, Komisija gali naudotis technine pagalba.

⁽¹⁾ OL L 161, 1999 6 26, p. 1.